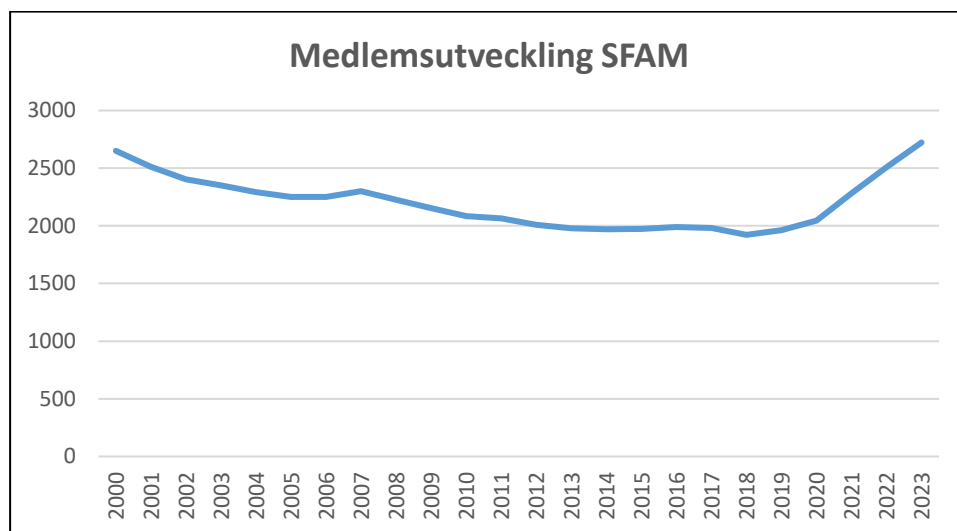

Verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2023-01-01 — 2023-12-31

Medlemmar

Antalet medlemmar 2023-12-31 var 2 723, varav 692 ST-läkare.

Antalet medlemmar 2022-12-31 var 2 502, varav 625 ST-läkare.

Styrelse

Styrelsens sammansättning efter fullmäktigemötet 2023-05-10:

Ordförande	Magnus Isacson, Stockholm	vald till 2025
Vice ordförande	Emil Péclard, Falun	vald till 2025
Facklig sekreterare	Anders Lundqvist, Åhus	vald till 2024
Vetenskaplig sekreterare	Andreas Stomby, Jönköping	vald till 2024
Kassör	Panteha Hatefi, Stockholm	vald till 2024
Ledamot	Andreas Thörneby, Kinna	vald till 2025
Ledamot	Linda Sandberg, Kalix	vald till 2025
Ledamot	Åke Åkesson, Mörbylånga	vald till 2024

Fullmäktige till Svenska Läkaresällskapet

Fullmäktige: Magnus Isacson, Emil Péclard, Panteha Hatefi, Anders Lundqvist, Andreas Stomby, Andreas Thörneby och Åke Åkesson.

Suppleanter: Stefan Wallmark, Christina Vestlund, Lennart Råhlén, Christine Rydholm, Mark Albeek, Susanna Althini och Oskar Lindfors.

Revisorer

Auktoriserad revisor: Magnus Wikström, Wäxa revision (fd Value & Friends AB).

Suppleant: Stefan Enmark, Wäxa revision (fd Value & Friends AB).

Medlemsrevisor: Meta Wiborgh. Suppleant: Magnus Kåregård.

Valberedning

Lars Bäcklund, sammankallande, Maria Nordendahl, Andreas Lindmark och Annika Larsson.

Kansliet

På kansliet arbetade under verksamhetsåret Heléne Swärd föreningsövergripande och Katarina Boltensstern med Mitt-i-ST.

Styrelsens verksamhetsberättelse (avseende år 2023)

Året som gått har varit framgångsrikt för föreningen som fyllde 50 år men för svensk allmänmedicin har det varit lite sämre. Visserligen bekänner sig fler och fler till den sanna läran, alltså fast läkare med begränsat uppdrag för hela befolkningen, men fortfarande är det mer fagra ord än handling vilket bekräftas av både Vårdanalys och Socialstyrelsen undersökningar. Och den makroekonomiska situationen gör det tyvärr inte bättre.

Antalet medlemmar har stigit från 2502 till 2723 och vi har nu radat upp fyra år i rad där medlemsantalet har ökat varenda månad och hoppas naturligtvis att det fortsätter så tills varenda allmänläkare och ST-läkare i allmänmedicin i Sverige är medlemmar.

Jubileumskongressen gick av stapeln i Kalmar. Det var ett fantastiskt och välbesökt arrangemang där vi hade besök i form av sjukvårdsminister Acko Ankarberg och förra socialministern Lena Hallengren. Stort tack till Sofia Eriksson och lokalföreningen i Kalmar för er fina insats med detta!

Under hösten arrangerades ST-dagarna i Skövde. Också detta ett riktigt bra och välbesökt arrangemang och ordförande Magnus Isacson var på plats och föreläste. Stort tack till Nadia Kahtan o co för er fina insats med detta!

Styrelsen har engagerat sig i en mängd olika frågor under året men några saker där det gjorts tydliga framsteg kan nämnas. Först och främst har vi kloka kliniska val som nu börjar ta form på riktigt och där det störst jobbet inom föreningen har gjorts av SFAM-H men där vi i styrelsen är med som bollplank och hjälper till att driva på.

Sen har vi tillsammans med Läkaresällskapet drivit på så att Region Stockholm nu beslutat att man under 2024 kommer genomföra Hippokratesrevisioner på ett antal vårdcentraler. Detta är ett koncept framtaget av SLS i dialog med bland annat SFAM som går ut på kollegial granskning av varandras verksamheter utifrån ett antal perspektiv som ett alternativ till NPM om man ska sammanfatta det högst summariskt.

Ordförande Magnus Isacson fortsatte klättra från plats 34 till plats 30 på Dagens medicins maktlista som publiceras årligen och har som ambition att ranka vilka som är mäktigast i Sjukvårdssverige, vilket naturligtvis är väldigt subjektivt.

Vi har fått tre nya personer i styrelsen som alla är ambitiösa, driftiga och kompetenta. De har varit en stor tillgång och kommer att fortsätta vara det under 2024, Linda Sandberg, Anders Lundqvist och Åke Åkesson.

Vi är också väldigt glada över att vi har anställt en ny ansvarig person på vårt kansli, nämligen Isabelle Körner Johnsson, då Heléne Swärd efter lång, trogen och exemplarisk tjänst successivt kommer att gå i pension under 2024.

Vi har svarat på ett flertal remisser:

- Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:125) om medicinska krav för innehav av körkort m.m.
- Promemorian Effektiv och behovsbaserad digital vård (Ds 2023:27)
- Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården (Ds 2023:26)
- Uppdrag att möjliggöra bättre tillgång till hälso- och sjukvård i hela landet genom främjande av etablering i glesbygd (Ds 2023:23)
- Konsekvensutredning gällande förslag om ändring i Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2021:75) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit
- Betänkande patientöversikt inom EES och Sverige (SOU 2023:13)
- Tillgång till försäljningsuppgifter om humanläkemedel (SOU 2022:72)
- Vårdförlopp Höftledsartros
- förslag till ändring i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:7) om uppgiftsskyldighet till Socialstyrelsens cancerregister med tillhörande konsekvensutredning
- Från delar till helhet. Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja SOU 2023:5
- Nationellt kunskapsstöd för hälso- och sjukvårdens process för sjukvård och rehabilitering.
- Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om listningstjänst för vårdval och vårdval på annat sätt
- Förslag till ändringar i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:7) om uppgiftsskyldighet till Socialstyrelsens cancerregister med tillhörande konsekvensutredning
- Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation och SOU 2023:19 Statlig forskningsfinansiering

Styrelsen har haft 14 digitala möten, 2 fysiska möten och 1 konstituerande möte. Ordförande och styrelsen har träffat en mängd olika personer, deltagit i evenemang, poddar, föreläsningar med mera. Här kommer ett axplock av Magnus/styrelsens möten och åtaganden under året:

- Jonathan Ilicki - plattform24, Mikael Hoffman - NEPI, Anna Gustafsson - författare, Göran Stiernstedt, Daniel Johansson - (S), Bodil Jönsson – författare, Kjell Ivarsson - nationell cancersamordnare, Veronica Artursson – Läkemedelsverket, Acko Ankarberg - Sjukvårdsminister (Kd), Jonas Lindberg – (V), Christine Lorne – (C), Palle Berglund – Vd på SKR, Jonas Wohlin – Blodtrycksdoktor, Anders Ahlsson - hälso- och sjukvårdsdirektör i Region Stockholm, Distriktssköterskeföreningen, Edvin Bernhardsson – pol sek till sjukvårdsministern - (Kd), Gustaf Storm – Vd på Catio StGöran, Mike Pomerance – Sverigechef Cerner och Anders Åkesson – Rud Pedersen, Agneta Karlsson - generaldirektör TLV, Magnus Røjvall - ordförande RPO PV Stockholm, Jean-Luc af Geijerstam – generaldirektör Vårdanalys, Rachel de Basso (S) – ordf SKR:s sjukvårdsdelegation, Möte med SFAM Skaraborg, Möte med EHM – Socialstyrelsen – FoHM om digitalt FaR, Chris Landgren - chefläkare Inera, Möte med Läjeskliniken, Möte med Sköldkörtelförbundet, Amelie Tarschys-Ingre (L).

- Paneldebatt läkarprogrammet T1 KI
- SLS Ordföranderåd
- Föreläst på Ulf Måwes allmänmedicinkurs
- Nära Vård-podd med Lisbeth Löpare – SKR
- Paneldebatt med BUP, skolläkare och riksdagsledamöter
- Ordförandemöte NFGP Köpenhamn
- Praktikertjänst-podd
- Paneldebatt och runda bord-samtal Vårdarenan
- Föreläsning ST-läkare södra Stockholm
- Runda bord-samtal Handelshögskolan med CFRH (Center for Resilient Health)
- Panelsamtal/podd med Vårdanalys
- Föreläsning ST-läkare Stockholm Sydväst
- Föreläsning ST-läkare Göteborg
- Nordic Leader Seminar – Helsingfors
- Podd med Forum för Health Policy
- Paneldebatt om nära vård arrangerat av Sirona Health Solutions
- Runda bord-samtal vårdval gynekologi Stockholm
- Föreläsning för Lokala Primärvårdsrådet i Skåne om Kloka kliniska val
- Föreläsning ST-dagarna Skövde
- Läkarförbundets Fullmäktige
- PVQ inspirationseminarium
- Föreläsning ST-läkare Stockholm Västerort
- Läkartidningen utbildning ”Det digitala vårdmötet”
- Träffat SFAM Uppsala och deltagit i politikerseminarium

Vi har representerats av Emil Péclard på WONCA Europe-kongress i Bryssel.

På Svenska Läkaresällskapets fullmäktige var SFAM representerade av: Magnus Isacson, Panteha Hatefi, Andreas Thörneby, Annika Larsson, Emil Péclard och Oskar Lindfors.

Vi har fortsatt debattera viktiga frågor såsom fast läkare, vård efter behov, digitalisering, marknadisering av sjukvården och närakuter med mera. När Dagens Medicin sammanställde de mest lästa debattartiklarna hos dem under året hamnade två artiklar skrivna av Magnus Isacson på plats ett och två av 236 artiklar. Här följer några av de debattartiklar som vi skrivit i under året:

<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/GM0vW6/apoteken-i-sverige-ar-en-fara-for-patienterna>

<https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/vem-skulle-bemanna-kvallsoppna-vardcentraler/>

<https://www.expressen.se/debatt/svenska-lakare-ar-for-lata-och-improduktiva/>

<https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/1177-direkt-ar-en-potentiell-katastrof-for-primarvarden/>

<https://www.svd.se/a/4oKj89/risker-med-omgorning-av-varden-i-stockholm>

<https://www.gp.se/debatt/yngre-lakare-kommer-lamna-om-primarvarden-inte-prioriteras-1.106076702>

<https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/socialstyrelsen-far-garna-forklara-vad-en-blodtrycksmottagning-ar/>

<https://www.expressen.se/debatt/sverige-fick-hybris-och-det-slutade-i-vardkaos/>

<https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/ge-st-lakare-i-allmanmedicin-egna-listor-med-patienter/>

<https://www.altinget.se/artikel/primarvaardens-okanda-systemfel>

<https://www.altinget.se/artikel/avлива-myterna-om-privat-och-offentlig-vaard>

<https://www.svd.se/a/VPomEI/natlakare-loser-inte-problemen-i-sjukvarden-skriver-andreas-thorneby>

[Allmänläkares yrkeslånga lärande - kunskap och läkekonst - AllmänMedicin \(sfam.se\)](#)

[Något skaver i målbeskrivningen och i dess tillämpning - AllmänMedicin \(sfam.se\)](#)

[Med relationen i fokus – berättelser om två allmänläkare - AllmänMedicin \(sfam.se\)](#)

Projekt

Socialstyrelsen beviljade SFAM 405 000 kr i statsbidrag för 2023 för att stödja implementeringen av nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor.

SFAM fick bidrag för ett projekt:

Utvärdering av ett systematiskt arbetssätt med levnadsvanor hos patienter med psykisk ohälsa i primärvården

Veronica Milos Nymberg^{1,2}, Peter Nymberg^{1,2}, Miriam Pikkemaat^{1,3}, Susanna Calling^{1,4}

¹Centrum för primärvårdsforskning, Malmö; ²Vårdcentralen Laröd, Helsingborg; ³Vårdcentralen Husensjö, Helsingborg, ⁴Vårdcentralen Bokskogen, Bara.

Individer med psykiatrisk ohälsa lider av sämre fysisk hälsa jämfört med befolkningen i övrigt och har en högre risk att utveckla hjärt- och kärlsjukdomar och metabola sjukdomar. Under 2023 genomfördes en tvärsnittsstudie med syftet att beskriva prevalensen av livsstils- och kardiovaskulära riskfaktorer och sambandet med självrapporterade psykiatriska symtom hos en population av 40-åriga individer som screenats med riktade hälsosamtal i Region Skåne.

Metod

Alla 40-åriga personer registrerade på 99 primärvårdscentraler i södra Sverige bjöds in att delta. Självrapporterade livsstilsvanor på ett webbenkät, antropometriska mätningar, blodtryck och blodprover samlades in. Hälsosamtalet resulterade i en risknivåbedömning för olika livsstilsvanor och ett möte med en utbildad samtalsledare.

Resultat

Totalt 1831 individer genomförde en hälsosamtal mellan 1 januari 2021 och 30 juni 2022. Det fanns fler individer med högrisknivåer för flera livsstilsvanor i gruppen med självrapporterad psykiatrisk sjukdom jämfört med resten av studiepopulationen. Analysen visade att fysisk inaktivitet, ohälsosam kost, högriskalkoholintag, tobaksanvändning, psykosocial påfrestning, högre BMI och midja-höftkvot var associerade med ökade nivåer av psykiatriska symtom efter justering för kön och socioekonomiska faktorer.

Slutsats

Ohälsosamma livsstilsvanor associerades med självrapporterade psykiatriska symtom hos 40-åriga individer som bedömdes med riktade hälsosamtal i primärvårdssammanhang. Slutsatsen i studien är att hälsosamtal kan bidra till tidig upptäckt av modifierbara riskfaktorer för hjärt-kärlsjukdom, och att individer med psykiatriska symtom bör prioriteras för screening av ohälsosamma levnadsvanor.

Referens: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38174323/>

Möten och kongresser

Fullmäktigemöte

SFAMs fullmäktigemöte hölls i Kalmar den 10 maj 2023.

Svensk allmänmedicinsk kongress 2023

Årets kongress "jubileumskongressen" ägde rum i Kalmar på Kalmarsalen 10-12 maj. Temat var just 50 år med SFAM och var guldkantad på flera sätt. Pre-kongressen för ST-läkare och nyblivna specialister ägde rum den 9 maj på Kalmar slott med fokus på en hållbar arbetsmiljö och patientsäkerhet.

350 deltagare möttes, utbytte erfarenheter och diskuterade viktiga frågor under 4 dagar. Gäster från nordiska grannorganisationer deltog och gamla ordförande och SFAM-eldsjälar filosoferade och reflekterade över specialiteten, yrket och 50 år med svensk allmänmedicin.

Kongressen inleddes med ett invigningstal Anna Stavdal president för WONCA World och Kjell Johansson distriktsläkare på Torsås hälsocentral. Med titeln *Den underbara allmänmedicinen* får deltagarna en inblick i allmänmedicinska specialiteten och dess styrkor, inte minst relationskontinuiteten.

Louise Bringselius pratade om tillitsbaserat ledarskap, Jonna Bornemark om omdömet och Maria Josephson om medicinhistoria och diagnoser genom tiderna.

På bankettmiddagen deltog sjukvårdsminister Acko Ankarberg och förra socialminister Lena Hallengren för att jubileumstala och gratulera de 24 kollegor som har tagit specialistexamen.

Framför allt var det över 50 medlemmar som bidrog med föreläsningar och seminarier och intressanta workshops.

Avslutningstalade gjorde ordförande Magnus Isacson.

ST-dagarna i allmänmedicin

Jämlig vård är inget litet eller enkelt ämne att greppa. Ändå blev det just detta vi spånade oss fram till i den grupp som just tagit sig an att anordna ST-dagarna 2023 i lilla Skövde. Ännu var det mer än två år till dess att evenemanget skulle gå av stapeln. *Tillgänglighet* stod det i vår första mindmap, *funktionsvariation* och *genus* och *storstad vs. landsbygd* och *äldres rättigheter* och så vidare. Aningslösa om omfattningen av den uppgift som låg framför oss hade vi i alla fall en tanke, en utgångspunkt, en vision. "Bygg broar för en jämlig vård" blev vårt tema till slut som lockade omkring 320 deltagare från hela landet, till och med några från Finland och Norge.

Idag kan vi i stället blicka tillbaka på en konferens som vida överträffade våra förväntningar. *Oerhört viktigt tema som ni lyckats belysa på ett tänkvärt sätt från många olika vinklar* har någon skrivit i utvärderingen. *Ett nytt sätt att se på jämlikhet och hur man kan göra något åt det* skriver en annan. En tredje: *Mycket inspirerad! Mycket jag tar med till VC.* Och en fjärde: *Det ska jag bära med mig, förhoppningsvis resten av läkargärningen.*

Vi vill rikta vårt varmaste tack till alla fantastiska föreläsare som generöst delade med sig av sina kunskaper och sitt engagemang, och som genom att belysa orättvisor i dagens vårdssystem ingöt framtidens allmänläkare med glöd att verka för förändring. Lika varmt tackar vi alla deltagare som var med och gjorde ST-dagarna relevanta, som lät gnistan tändas och som sedan dess har hållit diskussionen vid liv på sina arbetsplatser och i sina kretsar. Vi i arrangörgruppen lämnar ST-dagarna bakom oss med en känsla av nytänt hopp, redo att ta oss an kommande utmaningar arm i arm med resten av vår ovärderliga yrkeskår. Tillsammans kan vi få rätsida på skeppet.

/Lisa Groening, Nadia Kahtan, Johanna Kronold, Jon Liljebäck

Nationella kvalitetsdagen för primärvård

Nationella kvalitetsdagen för primärvård, 2023-11-23 på tema "Jämlikhet i vården", Svenska Läkaresällskapet, Stockholm. Cirka 60 deltagare varav ca 40 betalande. (Utvärdering 4,0 på en skala 1–5). Referat från Kvalitetsdagen i Allmänmedicin Nr 1 2024, författat av Jenny Berggren.

Föreningens lokalföreningar, råd, nätverk, tidskrifter med mera

Flera remisser och förfrågan om nomineringar till externa grupperingarna har skickats ut till lokalföreningar, råd och nätverk. Styrelsen har som ambition att träffa representanter för råden regelbundet i samband med styrelsemöten.

Lokala SFAM

Det finns 25 aktiva lokalavdelningar i hela landet. Aktiviteterna i föreningarna är varierande, några har egna hemsidor och flera är ansvariga för fortbildningen inom allmänmedicin i sitt landsting. Lokalföreningarna sänder fullmäktige till SFAMs årsmöte, en per påbörjat trettiotal medlemmar.

Råd

Forskningsrådet

Under året har SFAMs forskningsråd bestått av Susanna Calling, Malmö/Lund (ordförande), Malin Sjöström, Umeå, Mats Martinell/Magnus Peterson, Uppsala, Anna Nager, Stockholm, Stefan Jansson, Örebro, Björn Landström/Bledar Daka, Göteborg, Andreas Stomby, Linköping och Hans Thulesius, Lund/Växjö.

Forskningsrådet har sammanträtt:

- Heldag Stockholm 27/1: genomgång och beslut om Årets avhandling 2022 samt diskussion om pågående forskningsprojekt, resestipendium, vetenskapliga bidrag till tidskriften Allmänmedicin, samarbete SAFU
- 25/4 digitalt möte med redaktionen för tidskriften Allmänmedicin, avstämning kring vetenskapliga bidrag från institutionerna
- 9/11 digitalt möte med lokala kongresskommittén för SFAM-kongressen, avstämning kring inlämning av abstract
- 14/12 digitalt möte med lokala kongresskommittén för SFAM-kongressen: genomgång av inlämnade abstracts

Andreas Stomby har varit vetenskaplig sekreterare i SFAMs styrelse. Susanna Calling och Andreas Stomby har representerat SFAM i SAFU (Samling för Allmänmedicinsk Forskning och Utbildning). Även andra medlemmar i forskningsrådet har deltagit i SAFU, men då som representanter för sina institutioner.

Anna Nager har varit chefredaktör och Hans Thulesius nationell redaktör för Scandinavian Journal of Primary Health Care, den vetenskapliga tidskrift som ges ut av Nordic Federation of General practice (NFGP) där SFAM är medlem.

Stefan Jansson har varit expertstöd till Socialstyrelsen vid översyn av gränsvärden för graviditetsdiabetes.

Hans Thulesius har varit SFAMs representant i EGPRN (European General Practice Research Network) på konferenser i Istanbul och Antwerpen.

Flera medlemmar i rådet deltog på SFAM-kongressen i Kalmar.

Forskningsrådet bedömde och valde ut abstrakt till SFAM-kongressen tillsammans med den lokala kongresskommittén och deltog som vetenskapliga bisittare vid kongressen.

Planering för SFAM-kongress i Uppsala 2024 har gjorts med lokal vetenskaplig kommitté.

Rådets medlemmar bidrog också till tidskriften AllmänMedicin med vetenskapligt material från alla allmänmedicinska institutioner.

Forskningsrådet spårade 9 publicerade avhandlingar skrivna av allmänläkare i Sverige under 2023. Pris för Årets allmänmedicinska avhandling 2023 gick till Karin Rystedt, som skrivit avhandlingen "Respiratory tract infections in primary care – aspects of diagnosis and treatment".

Utbildningsrådet

Anna Beck, ordförande (BTST-Studierektor, Allmänläkarkonsult samordnare Norrbotten),
Christina Vestlund (ST+BT-Studierektor Västra Götaland),
Tova de Ruvo Lohmann (enhetschef AT/ST-enheten Akademiskt primärvårdscentrum, Stockholm),
Katarina Bengtsson (klinisk lärare läkarprogrammet Lund),
Charlotte Hedberg (klinisk lärare och adjunkt, läkarprogrammet KI),
Hanne Carlsson (ST-Studierektor Örebro), David Götestrand (ST-Studierektor Skåne).

Utbildningsrådets målsättning är att med hjälp av det allmänmedicinska kunskapsområdet långsiktigt verka för att beskriva, träna, utveckla och utvärdera klinisk kompetens under grundutbildning och vidareutbildning (AT) (ST), med utvecklande av allmänmedicinsk handledarkompetens.

Tova har varit drivande i att sammanställa svar till SoS ang allmänmedicins önskemål om SK-kurser för nästa år. Tova är kontaktperson mot SoS.

Rådet har besvarat remiss från SFAMs styrelse angående rekommendationer för ST-läkare.

Utbildningsrådet har arrangerat digitala Workshop för studierektorsnätverket. Temaönskemål inhämtats via öppna frågor och omröstning under SFAMs SR konferens 2022. Under vårterminen avhandlades delmålen från målbeskrivningen: vetenskap och ledarskap. Under höstterminen handlade workshopen om EPOr.

SFAM kongress i Kalmar under våren innehöll träff för SFAMs studierektorsnätverk som avhandlade bl a frågor kring konsensus om tillgodoräknande av vikariat och stafettarbete i ST-tjänstgöring. Därutöver deltog medlem från Utbildningsrådet i informationsseminarium om relationskompetens under kongressen.

SFAMs studierektorskongress arrangerades 30/11 till 1/12 i Malmö. Här ordnade utbildningsrådet seminarier om bl a innehåll och längd av obligatoriska kurser under ST-utbildningen. På SFAMs hemsida finns konsensusdokument publicerade.

Pågående arbete:

Planering av digitala workshop under kommande år

Remissvar till relationskompetenscentrum.

Remissvar till Läkarförbundet angående rekommendationer för BT och allmänna kompetenser i ST

Deltagande i seminarium från kompetensvärderingsrådet i januari

Fortbildningsrådet

Rådet bestod av Anders Lundqvist (ordf fram till 6/2023 och representant från SFAM styrelsen därefter), Eva Pulverer Marat (fram till 6/2023), Hanna Lernbrink (från 9/2023), Jannike Norström, Karin Ranstad, Nikos Georgiannos (ordf från 7/2023), Susanna Althini. Lisa Sallmén var representant från styrelsen fram till 5/2023. Anders gick in styrelsen som facklig sekreterare 5/2023. Rådet hade fyra videomöten och ett fysiskt möte i kongressen. Anders och Nikos arbetade med översyn av dokumentet Golden Standard och i samråd med styrelsen lanserades ett nytt policydokument [Allmänläkares yrkeslånga lärande – kunskap och läkekonst](#). Anders reflekterade om SoS kompetensmål för fast läkare (jan 2023) och synpunkter lämnades till SoS i samråd med styrelsen. Anders medverkade till Torsdagsmöte 30 mars med tema "fasta läkare lär sig i kollegial dialog". Rådet efterfrågat närmare samarbete med andra SFAM råd som aktivt arbetar med allmänmedicinskt lärande. Kontakt togs med utbildnings- och kompetensvärderingsrådet och ambition är att

gemensamt etablera nya arbetssätt som främjar nära samverkan. Rådet har gemensamt med andra råden nominerat Henry Egidius till hedersledamot 2023. Nikos deltog i arbetsgruppen för inträdande av ett SFAM relationskompetenscentrum (enligt tidigare motion av C.E. Rudebeck). Gruppen anordnade ett symposium i kongressen. Utöver fortbildningsrådet medverkade kompetensvärderings- och utbildningsrådet, dialog inom föreningen pågår.

Nätverket för fortbildningssamordnare

Samman kallande i nätverket var Anders (fram till 6/2023) och Jannike (från 11/2023). Rådet har anordnat och medverkat i ett fysiskt möte (i samband med SFAM kongressen) och förberedde ett digitalt möte för 2/2024. Fast läkare och yrkeslångt lärande var i fokus.

Kollegial Dialog Online

Projektet har överlämnats av Andreas Thörneby och kommer framöver vårdas inom rådets ordinarie verksamhet. Hanna är den nya samordnaren (från 10/2023). En del problem för administratören som krävt underhåll från IT-leverantören har uppstått, åtgärder pågår.

Kursgranskning

Kursgranskning har fått egen webbsida. Nikos och Karin var kursgranskare och granskade: Allmänläkarkurser (Primärvårdens utbildningsenhet, Västra Götalandsregionen), Kursenheten (Primärvårdens utbildningsenhet, Vårdgivare Skåne, Region Skåne) och Kursmedicin (Fortbildning för läkare, KursMedicin AB). En intern fråga inkom till rådet kring certifiering av kurskoncept och kursledare. Med tanke att i nuläget inte finns någon certifieringspolicy inom SFAM har rådet hänvisat till kontakt med styrelsen.

Övrigt

Susanna och Karin ingår i redaktionsgruppen för Torsdagsmöten som blev ett nytt råd inom föreningen. Nikos sitter i EURACT Council och i SLS utbildningsdelegation. Susanna sitter i SLS nämnd. Nikos skrev ett underlagsdokument och lyfte upp frågan om SoS kompetensmål för fast läkare i SLS utbildningsdelegation och därefter till SLS nämnden. Nämnden startade en beredningsgrupp för PV-frågor. Gruppen samordnas av Susanna och bearbetar ett omfattande dokument om utmaningen kring vem ska få vara fast läkare. SLF har begärt SFAM FR lämna synpunkter kring formulering av frågor i den årliga läkarfortbildnings enkät. Synpunkter och input diskuterades internt i SFAM FR och har skickats till SLF. Nikos Målsättning för 2024 handlar om att bevaka och påverka den pågående statliga utredningen av Harriet Wallberg som handlar bl.a. om reglering / krav av läkarfortbildning. Påverkan av allmänmedicinsk fortbildning p.g.a. restriktioner och besparingar kommer bevakas. Det finns preliminära tankar om start av en SFAM "skola" och nätverk för fortbildare i allmänmedicin.

Kvalitets- och patientsäkerhetsrådet (SFAM Q)

Medlemmar: Jenny Berggren (ordförande), Rita Fernholm, Eva Arvidsson, Fredrik Berntsson Semb, Marek Czajkowski, Elisavet Pataridou, Naldy Parodi Lopez, Ulrika Elmroth, Camilla Berggren, Cornelia Orhagen Brusmark (ny medlem). Magnus Isacson är adjungerad ledamot i rådet i egenskap av styrelsens representant.

Nationella kvalitetsdagen för primärvård, 2023-11-23 på tema "Jämlikhet i vården", Svenska Läkaresällskapet, Stockholm. Cirka 60 deltagare varav ca 40 betalande. (Utvärdering 4,0 på en skala 1–5). Referat från Kvalitetsdagen i Allmänmedicin Nr 1 2024, författat av Jenny Berggren.

Arbetet med det nationella kvalitetssystemet PrimärvårdsKvalitet (PVQ) fortskrider och finns nu på ca 97 % av Sveriges VC. Under 2023 har ett pilotprojekt genomförts för att undersöka förutsättningarna för patientsäkerhetsarbete i kommunal primärvård, det visade stort intresse från berörda verksamheter och möjlighet att få ut data, men även ganska stora juridiska hinder och mer testning är nödvändig. Under året flera nya indikatorer tagits fram bl a inom två helt nya indikatorområden – förekomst och rehabilitering av långvarig smärta samt infektionsindikatorer för helt digitala mottagningar.

SFAMQ har uppdaterat innehållet på sin del av hemsidan.
SFAMQ har påbörjat revisionsarbete av policydokumentet om PV-ersättningssystem
Några av rådets medlemmar deltog vid SFAMs torsdagsmöte i september, "Den unga patienten".
Flera av rådets medlemmar deltog på SFAM kongressen i Kalmar.
SFAMQ har skickat synpunkter/svarat på remisser från bl.a. Centrum för relationskompetens.

Eva Arvidsson och Camilla Berggren har varit representanter för EQuIP (European Association for Quality improvement in Family Practice). Camilla deltog på EQuIPs vårkonferens och Eva på EQuIPs höstmöte.

Kompetensvärderingsrådet

Medlemmar: Anders Lundqvist, Beatrice Kvist, Bibbi Breitholtz, Cecilia Ryding, Elisabeth Månsson Rydén, Gunilla Byström, Gunilla Steninger, Gunnar Axelsson, Gunnar Sandström, Karin Lindhagen, Kirsten Nilsson, Margareta Troein, Mattias Perzon, Meta Wiborgh, Robert Svartholm, Sara Karpson och Ulf Måwe.

Ordförande: Ulf Måwe fram till 2023-08-21, därefter vakant. Rådet leddes därefter av arbetsutskottet (Karin Lindhagen och Robert Svartholm) i väntan på att ny ordförande rekryterats.

Mitt-i-ST®: Antal anmälningar under 2023 var 348. Antal anmälda som under 2023 fått en värderare utsedd var 385, och merparten av dessa hade anmält sig under 2021-2022. Stor andel av dem som anmält sig under 2023 har önskat praktikdag 2025 eller senare.

Specialistexamen: 30 examinander genomförde examen 2022-2023 med avslutning på SFAM:s kongress i Kalmar i maj 2023. 31 examinander deltar i examen 2023-2024. Rekrytering av ny samordnare för examen påbörjades, eftersom Karin Lindhagen kommer att avgå efter vårterminen 2024.

ASK: Se årsberättelse för ASK-nätverket.

Kompetensvärderare och kurser: Under 2023 höll två kurser med 18 respektive 8 deltagare. Efter att ha utbildat många värderare på både ordinarie och extra kurser senaste två åren är det för närvarande balans mellan antal anmälda och antal aktiva värderare.

Kvalitetsarbete: Rådsmöte hölls i anslutning till kompetensvärderingskursen i vecka 3 samt i Stockholm 19-20 november med fokus på utvecklingsplanering. Rådet har också haft sju digitala kvällsmöten under 2023. Arbete pågår med utveckling av ny anmälningsfunktion för Mitt-i-ST och specialistexamen.

Hemsidan: Rådets del av SFAM:s hemsida hanteras av Karin Lindhagen.

Kansli: Katarina Boltensstern hanterar administrativa uppgifter för Mitt-i-ST. Rådet har också stöd från SFAM:s kansli av Heléne Swärd.

ST-rådet

Rådets medlemmar: Mujahed Sebastian Abassi (ordförande), Nazila Mansimli (NYGP), Paulina Klim, Simon Bråse, Sophie Mårtensson, Shadi Ghorbani, Adebayo Sanusi, Kevin Håkansson och Josefin Terden.

Fokus har under året varit på att etablera den organisatoriska aspekten och regelbundenheten som ett råd behöver efter den mångåriga dvala som orsakats av pandemin. Härunder har kontakt till styrelsen och kansliet fördjupats, hemsidan uppdaterats efter behov och en mejl upprättats som bevakas av en rådsmedlem åt gången.

Under året har även ersättande representanter för Nordic Young General Practitioners utsetts i form av Nazila Mansimli och Kevin Håkansson. Till European Young Family Doctors Movement har

Adebayo Sanusi utsetts till nationell utbyteskoordinator.

Rådet har gemensamt kommenterat på styrelsens nya policydokument "SFAMs nya rekommendationer för ST-läkare - för att uppnå en välbemannad och välfungerande primärvård baserad på ett personligt/professionellt ansvar".

Rådsmedlemmarna Simon Bråse och Paulina Klim har också påbörjat kartläggning av listning, ST-kurser och sidoutbildningar.

Samverkan med de lokala ST-råden/SFAM föreningarna har kommit i gång sporadiskt där rådsmedlemmar själva är aktiva så som i Skaraborg och Malmö. Möte med kompetensvärderingsrådet och dess ordförande Ulf Måwe har ägt rum under året med diskussioner om huruvida ST-rådet skulle kunna bidra till driften och utvecklingen av Mitt-i-ST och specialistexamen. I och med att Ulf Måwe avgick under året kom dessa samtal dock av sig.

ST-rådet bemannade under ST-dagarna i Skövde montern och har funnits med på en kant som bollplank till arrangörskommittén

Rådet för sköra äldre i primärvården

Lena Pomerleau, ordförande, Stockholm, Karin Fröjd, sekreterare, VG regionen, Larisa Åbom, hemsidesansvarig, Uppland, Gunnar Brulin, Östersund, Gunnar Carlgren, Linköping, Sonjas Modin, Stockholm, Sofia Mörtzell, Halland, Christina Grzechnik-Mörk, Uppsala, Magnus Nord, Linköping, Anders Wimo, Hälsingland, Camilla Öberg, Kalix. Ytterligare några allmänläkare är adjungerade till rådet och deltar i våra e-postkontakter och i nätverket.

Rådet har haft ett internat och fem Zoom-möten. På internatet fick vi möjlighet att ha omfattande diskussioner om utvidgad primärvård, äldreomsorg, samverkande hälso- och sjukvård i hemmet, samt planering av 2024 års arbete.

Knutna till rådet finns ett nätverk av intresserad allmänläkare. Många diskussioner har gällt erfarenheter av olika arbetssätt, synsätt, resurs och kompetensbehov i vården av sköra äldre inte minst i hemmet. Det är viktigt att låta vår bedömning av om någon tillhör gruppen *Sköra äldre med behov av utvidgad primärvård* styra vårdens utformning snarare än att låta kommunen bedömning av om hemsjukvård behövs eller kronologisk ålder styra. Viktigt är också att ha rutiner för fungerande teamarbete kring patienten, något som ofta involverar kommunal primärvård.

Vi har påbörjat uppdatering av rådets del av SFAMs hemsida liksom dokumentet *Utvidgad primärvård av sköra äldre i primärvården*. Vi planerar också att via korta filmer på hemsidan, informera om fungerande lösningar i vården, som inspiration till utveckling på andra ställen.

Rådet har bidragit vid två hearingar om En utvecklad nationell strategi för demenssjukdom. Flera i rådet deltar i olika nationella programområden (NPO) och nationella arbetsgrupper, bl a i arbetet med vårdförlopp palliativ vård och kunskapsstödet "Samverkande hälso- och sjukvård i hemmet".

Rådet för levnadsvanor

Malin Skogström, ordförande, Hans Lingfors, Mikael Wibom, Sven Wåhlin, Lars Jerdén, David Igman, Mats Neumann och Johannes Arnell.

I SFAMs levnadsvanoråd finns sju specialister i allmänmedicin och en ST-läkare. Rådet träffas digitalt via Teams, cirka sex gånger per år, men kan även ses med kort varsel utifrån behov. De flesta i rådet är kliniskt aktiva samt delaktiga eller ansvariga i hemmaregionens ST-utbildning i delmål B2 - Sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete, aktiva i den nationella kunskapsstyrningen och/eller i det strategiska levnadsvanearbetet. Flera av rådets ledamöter är dessutom på olika sätt engagerade i forskning inom området samt i utbredningen av arbetsmodellen för riktade hälsosamtal som nu stärkts ytterligare med en nationell kunskapsgenomgång, på uppdrag av Nationellt programområde (NPO) levnadsvanor.

Vi har under 2023 getts möjlighet att uppdatera policydokumentet på hemsidan [SFAM Tycker – SFAM](#) rörande "Allmänmedicinens roll i sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete". Se länk till uppdaterad version här: [ALLMANMEDICINENS-ROLL-I-FOREBYGGANDE-OCH-HALSOFRAMJANDE-ARBETE-230115.docx \(live.com\)](#)

De torsdagsföreläsningar vi bidrog med under 2022 blev tillgängliga via hemsidan 2023 och erbjuder nu en uppdaterad och tillgänglig kunskapsbank inom följande områden: snusning/rökning samt matvanor/fysisk aktivitet. Även Svens Wåhlins inspelning gällande alkohol från 2020 finns tillgänglig via den nya hemsidan. [Levnadsvanor - \(sfs.se\)](#)

Levnadsvanerådet har valt att även fortsättningsvis ha fokus på de metoder inom levnadsvanearbetet som har evidens. Prioriteringar, begrepp som TNT och choosing wisely har diskuterats inom rådet och förberedelser inför mötet med SFAMs styrelse i februari 2024 har gjorts med utgångspunkt "Detta vill vi inom levnadsvanerådet bidra med".

Här nedan ses rådets medlemmar! Varmt välkommen att höra av dig till någon av oss om du är nyfiken!

Rådet för hållbar diagnostik och behandling (SFAM H)

I rådet ingår efter nyrekrytering av Karin Mossberg och Sofia Zettermark, vid årets utgång: Karin Mossberg, David Gyll, Josabeth Hultberg, Minna Johansson, Oskar Lindfors (ordförande), Sofia Zettermark, Hålfdån Pétursson, Jonas Sjögren och Staffan Svensson. Styrelserepresentant är Andreas Thörneby.

Rådet har ambitionen att kunna vara en resurs inom SFAM när det gäller frågor som rör överdiagnostik och överbehandling, onödiga vårdinsatser och ohållbart resursanvändande inom vården, samt att lyfta dessa frågor på nationell nivå.

Rådet har på olika sätt fortsatt sitt arbete att förespråka ett nationellt specialitetsöverskridande initiativ inspirerad av det internationella Choosing Wisely initiativet, Kloka Kliniska Val, och har i samråd med styrelsen påbörjat arbetet för att ta fram allmänmedicinska rekommendationer till Svenska Läkaresällskapets Kloka Kliniska Val. Två av rådets medlemmar är vid årets utgång medlemmar i SLS arbetsgrupp för Kloka Kliniska Val. Rådet planerar nu för workshops i en majoritet av landets regioner, i syfte att samla in förslag till allmänmedicinska rekommendationer.

Rådet som helhet eller dess medlemmar har under året publicerat ett flertal artiklar, ffa i Läkartidningen och Allmänmedicin (publikationslista finns på [sfam.se/foreningen/radet-for-hallbar-diagnostik-och-behandling/](#)). Artikeln "Överdiagnostik, vad är det?" vann pris för årets bästa översiktsartikel i Läkartidningen.

I september höll rådet ett internat där Shai Mulinari, som är expert på jävsproblematik, föreläste och samarbete med norska "faggruppen mot överdiagnostik" etablerades. En kurs i SFAMs regi kring Överdiagnostik och Kloka Kliniska Val planeras och inbjudan är tänkt att komma under våren 2024.

Rådets medlemmar har landet runt hållit ett antal föredrag på temat hållbar vård, Kloka Kliniska Val, överdiagnostik och -behandling, i mindre och större sammanhang för allmänläkare, ST-läkare, AT-läkare och primärvårdspersonal, men också i sammanhang med olika samlade specialiteter såsom CAMTÖ-dagen och forumet Kloka Listan.

Rådet bidrog med flera programpunkter på SFAM-kongressen i Kalmar och en programpunkt om Kloka Kliniska Val i den enskilda konsultationen på Preventing Overdiagnosis Conference i Köpenhamn.

Rådets medlem Minna Johansson tilldelades utmärkelsen "Årets Lejon" och förärades med att hålla en föreläsning på ett SFAM-webbinarium.

Torsdagsmöten

Vi blev ett "råd" i maj 2023 och har producerat 8 möten med mellan 52 och 127 anmälda deltagare (antal anmälda deltagare är fler än de som faktiskt loggar in på mötet. För att veta säkert behöver vi räkna och bokföra för varje möte – denna rutin har inte satt sig, men där vi har siffror på faktiska deltagare står de inom parentes efter antalet anmälda), samt mellan 14 och 883 visningar av inspelat material i efterhand. Hemsidan blev färdig i början av året och det finns nu en struktur på materialet. Vi har kunnat ha en fysisk redaktionsdag vilket gav inspiration och kraft för framtida möten. Vi har en vakans i redaktionen.

23/2 2023: Fast läkare och allt den kan göra. 60 anmälda deltagare. 30–196 visningar av inspelningar.

30/3 2023: Fast läkare lär sig i kollegial dialog. 56 (34) anmälda. 20–42 visningar av inspelningar.

27/4 2023: Fast läkares roll i hanteringen av Covid-19. 61 anmälda. 293–883 visningar av inspelningar.

25/5 2023: Fast läkare och den ofrivilliga ensamheten 67 anmälda. 140 visningar av inspelning.

31/8 2023: Årets Lejon-föreläsning med Minna Johansson. 127 anmälda (81). 759 visningar av inspelning.

28/9 2023: Den unga patienten. 52 anmälda. 46 visningar av inspelning.

26/10 2023: Fötter på allmänläkarmottagningen. 110 (52) anmälda. 67 visningar av inspelning.

30/11 2023: Planetary Health med WONCA. 74 anmälda (27). 14 visningar av inspelning.

Nätverk

Nätverket för konsultation

Charlotte Hedberg, sammankallande.

Nätverket för konsultation bildades 2017. Idag finns ungefär 100 SFAM-medlemmar med på en sändlista och en facebook grupp skickar ut inbjudan och information.

Under 2023 har de medlemmar som deltar i läkarprogrammets konsultationsutbildning följt upp de gemensamma lärandemålen inför nya 12-åriga utbildningen med inriktning på fortsatt progression på BT och ST kurser. En dialog med SFAMs kompetensvärderingsråd har påbörjats. En inventering av ST konsultationskurser och lärarkompetens pågår. Ett preliminärt beslut om Kunskapsportal och specifikation på Lärarkompetens för ST-kurs i konsultation togs 2023. Referens/Consensus grupperna arbetar vidare med frågorna.

På årsmötet på Läkarsällskapet 8 december deltog på plats 28 deltagare från hela landet med intresse för kunskapsrådets utveckling & pedagogiska utformning. Tre ledamöter från Kompetensvärderingsrådet medverkade. Mötets tema IRL var "Återkoppling" och hölls som problembaserat workshop vilket garanterade dialog mellan alla deltagare.

På Zoom tillkom på eftermiddagen ca 15 intresserade deltagare som tog del av fem kortföreläsningar a 15 min

1. Patientcentrering & Patientsäkerhet = sant?

Rita Fernholm Allmänläkare Med Dr & Joel Freilich, Allmänläkare Med lic;

2. "Mellan raderna" Jan Helge Larsen, Allmänläkare Kalymnoskurserna Kph;

3. Patientcentrering- Hur ser evidensläget ut för det vi gör? Litteraturgenomgång av Helene Bodegård, Allmänläkare doktorand i Medicinsk Etik Sth;

4. Är vi reliabla i bedömning av konsultationsfärdighet? -Uppsala-Malmö-Lund-Stockholm, Per Kristensson Allmänläkare Docent Uppsala med Lena Åström Klinisk Adjunkt Lund Katarina Bengtsson Klinisk Adjunkt Malmö samt Joel Freilich, Erica Rothlind, Kristin Hjördisdottir Steiner, Charlotte Hedberg samtliga Allmänläkare och lärare på grundutbildningen KI Sth;

5. Rapport från Luleå om KUL (Kompletterande Utbildning för utländska läkare) & Konsultationsundervisning Anna Beck, Allmänläkare studierektor, Luleå, Utbildningsrådets ordförande.

Årsmötet finansierades av SFAM för lokalhyra och lunch på Läkarsällskapet. 1 st reseräkning. Inga arvoden.

Framtida utveckling och samarbete.

Konsultationsnätverket fortsätter med att integrera och samarbeta runt "ett gemensamt språk" inom SFAM när det gäller återkoppling och bedömning av konsultationer- med inriktning på vidare kontakter på Kompetensvärderingsrådet och med projekt gruppen runt relationscentrum. Kunskapsportalen bör kunna slutföras under våren 2024.

Nästa årsmöte 2024 i december planeras arrangeras av Helene Bodegård, med support av Charlotte Hedberg och auskultation av Anneli Vinensjö.

Nätverket för fortbildningssamordnare

Se Fortbildningsrådet.

Nätverk för Balintverksamhet

Sonja Holmquist är tillsammans med Dorte Kjeldmand representanter för nätverket. Under året har nätverket mottagit förfrågningar om Balintverksamhet från intresserade kollegor. Svensk förening för medicinsk psykologi (www.sfmp.se) har översikt över aktuella Balintgruppledare och vi kan hänvisa Balintintresserade till dem för att få kännedom om vilka pågående grupper som finns.

2023 års nationella Balintmöte arrangerat av Svensk förening för medicinsk psykologi ägde rum Lund och samlade ett 30-tal deltagare från hela landet.

Temat var "Omvärldsutmaningar för Balintarbetet"

Svensk förening för medicinsk psykologi har en auktorisationskommitté för evaluering av Balintgruppledare. evaluerar och prövar auktorisation av Balint-ledare i Sverige.

Den tvååriga Balintledarutbildningen i Stockholm avslutades i november 2023. Fem deltagare – fyra allmänläkare och en psykiater har fullföljt utbildningen. Fyra av dessa har redan initierat auktorisationsprocessen för Balintledarskap. Samtliga deltagare i utbildningen leder sedan 2-3 terminer egna Balintgrupper.

Information om Balintgrupper finns på SFAMs hemsida, Balint finns i SFAMs kurskatalog med angivna CDU poäng.

SPUR-inspektioner – samordning

Samordnare under 2023 har varit Louise Wänström och Rikard Viberg.

Socialstyrelsen föreskriver att utbildning för ST-läkare ska granskas av extern aktör och att den bör genomföras vart femte år. Regionerna upphandlar granskningar enligt SPUR-modell för sina utbildande enheter. Dessa granskningar administreras av Lipus AB, ett bolag ägt av Sveriges läkarförbund. Läkarförbundets specialitetsföreningar utser samordnare med uppgift att rekrytera, fördela och utbilda inspektörer inom den egna specialiteten.

Under 2023 SPUR-inspekterades 217 vårdcentraler varav 102 på våren och 115 på hösten. Den 1 april 2023 infördes en ny checklista för samtliga SPUR-granskningar. Samtliga aktiva inspektörer utbildades i denna. Inom allmänmedicin utbildades under 2023 9 nya inspektörer.

ASK (Allmänläkares självvärdering i kollegial dialog)

Projektet ASK syftar till att utveckla former för kontinuerlig värdering av kompetens hos erfarna allmänläkare, och utveckling av fortbildningsplanering med fokus på individen. Nätverket har ett 30-tal deltagare. Vi har ett medlemsblad och har kontakt via mail. Nätverket har normalt årliga seminarier, det senaste i Åre 2021. Vid kongressen i Gävle hade vi en "levande posterutställning".

Under 2022 har en individuell ASK-process pågått, men ännu ej slutpresenterats. ASK presenterades på ett seminarium vid kongressen i Kalmar 2023, där framtiden för den Nära Vården och Relationsbaserad vård diskuterades.

För intresserade av ASK finns en video där två ASK-deltagare deltar: Gunilla Byström är ASK-mentor och Gerd Ahlén ASK-deltagare. Den finns tillgänglig på nedanstående som länk <https://www.youtube.com/watch?v=YQQ2YGJK0zs&feature=youtu.be> Mer information finns på [SFAM:s hemsida](#).

Nätverket arbetar nära kompetensvärderingsrådet, och en del av verksamheten finansieras den vägen. Kontakta Robert Svartholm eller Gunilla Byström: polarull.svartholm@telia.com, eller gunilla.bystrom@planningtools.se.

SFAMs nätverk för infektionssjukdomar

SFAMs nätverk för infektioner återupptog under 2023 traditionen med en nationell sammankomst per år.

I början av året hade nätverket sin årliga träff, denna gång förlagd till Göteborg. Vid träffen där disputerade, doktorander och "pre-doktorander" deltog, presenterades ny forskning, nya idéer samt kunskapsluckor. Vi resonerade även om kvalitet och kvalitetsindikatorer i primärvården.

Under 2023 har nätverket bidragit med synpunkter på nationella remisser om vaccinationer samt medverkat vi framtagning av behandlingsrekommendationer.

Studierektorsnätverket

Kontaktperson: Tova de Ruvo-Lohmann, tova.deruvo-lohmann@regionstockholm.se.

Nätverket samlar Sveriges studierektorer i allmänmedicin och består av ca 160 personer. Under 2022 har beslut tagits om att nätverket ska utse kontaktperson som ambulerar i nätverket cirka var 3:e år. Tova de Ruvo-Lohmann kvarstår under 2023 och 2024 som kontaktperson.

Nätverket har en gemensam funktionsbrevlåda som används flitigt av studierektorerna och där det under året fortlöpande diskuterats gemensamma frågor och riktlinjer relaterat AT-ST- och BT. Konsensus kring urval till SK-kurser och frågor från Socialstyrelsen och DLF och andra nätverk har diskuterats och tagits fram via nätverket.

Under 2023 har nätverket deltagit i och arbetat i 2 digitala workshops arrangerade av SFAMs utbildningsråd. En för att ta fram fördjupat underlag och konsensus kring ledarskapsdelmålet och det vetenskapliga delmålet HSLF-FS 2021:8 och en med information och diskussion om EPA under BT. I december 2023 arrangerade Region Skånes studierektorer nationell studierektorskonferens i Malmö där ca 80 studierektorer från nätverket deltog. Konsensus kring tillgodoräkande av tid i ST, samt workshop kring upplägg av obligatoriska ST-kurser i olika regioner. Under konferensen deltog Socialstyrelsen för samtal kring den nya förskriften.

Nätverk för astma-, allergi- och KOL-intresserade allmänläkare (NAAKA)

Kontaktpersoner: Nikolaos Pournaras (ordf) nikolaospournaras@gmail.com, 0720142739.

Henning Stenberg (sekr) henning.stenberg@nasetslakargrupp.se, 0737764439.

Nätverket har under år 2023 fortsatt representeras i kunskapsstyrningen för hälso- och sjukvård inklusive i det nationella programområdet, regionala programområden och lokala arbetsgrupper för lung- och allergisjukdomar samt i de nationella arbetsgrupperna för vårdförlopp KOL (publicerades maj 2023) och lungfibros. Nätverksmedlemmarna har också varit aktiva regionalt inom läkemedelskommittéer och fortbildningsaktiviteter.

Samarbetet med ASTA (Asthma-, allergi- och KOL-sjuksköterskeförening) och Svensk Förening för Klinisk Fysiologi har fortsatt, huvudsakligen inom styrgruppen för utbildningsprogrammet *Nationella Spirometriörkortet*. Utbildningen fick sin LIPUS-certifiering förlängd under 2023 och har genomförts

i sju av Sveriges regioner, samt som en barnsjukvårdsvariant i en region. Den årliga instruktörsutbildningen för det *Nationella Spirometriörkortet* genomfördes i Uppsala under hösten. Nätverket höll i mars en nationell heldagsutbildning om astma och KOL samt medverkade i december i ett riksdagsseminarium om KOL-Rapporten 2023 av Riksförbundet HjärtLung.

NAAKA deltog aktivt i Läkemedelsverkets uppdateringsarbete kring behandlingsrekommendationer för astma och KOL (publicerades mars 2023) och som stöd till de rekommendationerna publicerade nätverket dokumentet "[Dynamisk spirometri och PEF-mätning - Tolkning och klinisk tillämpning](#)". NAAKA bidrog med fem artiklar till SFAM:s tidskrift *AllmänMedicin* och under året har nätverksmedlemmar publicerat ett flertal vetenskapliga artiklar. Nätverket har varit representerat i Luftvägsregistrets styrgrupp, Equalis (organisation för kvalitetsuppföljning av spirometriverksamheter i primärvården), SFFA:s (Svenska föreningen för allergologi) styrelse, EAACI (European Academy of Allergy & Clinical Immunology) NPCRG (Nordic Primary Care Respiratory Group) och IPCRG:s (International Primary Care Respiratory Group) utbildningskommitté samt fortbildningsarbetsgrupper om COVID-19. Samarbetet med Svensk Lungmedicinsk Förening har fortsatt.

Nätverket kommer under 2024 fortsätta att stimulera till kvalitetsutveckling av vård och forskning inom astma, allergi och KOL.

Nätverk för allmänläkarkonsulter

Kontakt: Gunilla.A.Malm@skane.se.

Allmänläkarkonsulter (AKO) är allmänläkare med uppgift att optimera samverkan mellan primärvård och specialiserad vård. AKO har under 2023, såväl regionalt som nationellt, medverkat i utvecklingen av kunskapsstyrningen genom att i olika arbetsgrupper såväl framföra konstruktiv kritik som utarbeta lättillgängligt kunskapsmaterial.

I Region Skåne ansvarar AKO för den producentneutrala allmänmedicinska samverkansfunktionen, fortbildning av allmänläkare, utarbetandet av samverkansdokument (i Region Skåne benämnda AKO Skåne riktlinjer), och innehar nyckelpositioner i Region Skånes medicinska kunskapsnätverk. SFAMs nätverk för allmänläkarkonsulter träffades den 11:e maj under SFAM kongressen i Kalmar.

Nätverk för Psykisk ohälsa

Kontakt: Katrin Hagskog Engel, Stockholm, katrin.hagskog-engel@regionstockholm.se.

Nätverket Psykisk ohälsa har varit aktiva hela 2023. Vi har hittat en bra form för att träffas och ses tre gånger/termin på digitala möten à 2 timmar.

I januari träffade vi Jörgen Herlofsson, psykiater som introducerat DSM manualen i Sverige, inför publicering av en ny bok med uppdaterade riktlinjer för Utmattningssyndrom. I mars träffade vi Cecilia Björkegren, professor i allmänmedicin i Västra Götaland, som varit del i den Nationella arbetsgruppen för att skriva om Vårdförlopp depression. I september träffade vi Annelie Farnsworth von Cederwall som är psykolog och Psykologiskt ledningsansvarig för Capiro i Region Skåne som berättade om primärvårdsanpassade arbetssätt inspirerat av Integrerad beteendehälsa, ACT och FACT. I oktober träffade vi Johan Bengtsson, ST läkare i psykiatri, som skrivit flera intressanta artiklar och debattartiklar om psykiatrisk diagnostik och det komplexa med diagnostik vid milda-måttliga tillstånd vid tex. oro och nedstämdhet. I november talade Eva Theunis om Migrationtionsrelaterad ohälsa och Narrativ exponeringsterapi och Sven Ternov om PTM, Power Threat Meaning Framework. Både Eva och Sven är deltagare i nätverket.

Som en röd tråd i våra samtal återkommer diskussioner om psykisk ohälsa som del av livet och risker med diagnostik och medikalisering, stressrelaterad ohälsa och sjukskrivning, former för samtalsbehandling i primärvård och förskrivning respektive överförskrivning av SSRI samt om utmaningen att hjälpa patienter som har symtom utan biologisk förklaring och vinsten med biopsykosocial förklaringsmodell.

För att sprida kunskap och tankar till våra kollegor har deltagare i nätverket skrivit flera artiklar i tidningen *AllmänMedicin* under året.

Gastroprima

Kontakt: Lars Agréus, lars.agreus@ki.se.

Tidskrifter

AllmänMedicin

AllmänMedicin är SFAMs medlemstidning. Den utges med fyra nummer per år och läggs även som e-tidning på hemsidan. Drygt 2700 exemplar av tidskriften skickas ut till SFAM:s medlemmar, utöver det har vi ett 30-tal betalande prenumeranter.

Sedan 2022 är Jens Halldin chefredaktör. När vi gick in i 2023 var följande medlemmar i tidskriftens redaktion Christer Petersson, Lars Englund, Petra Widerkrantz och Björn Landström. Under våren kom Charlotta Busch med i arbetet och höll då även i podd-inspelningar av artiklar från tidskriften.

På grund av arbetsbördan i sin läkargärning var Charlotta tvungen att lämna redaktionen i vinter och även avsluta sitt engagemang med podd-inspelningar. I vinter har vi knutit till oss Staffan Svensson som ny redaktionsmedlem. Annika Andén har fortsatt som flitig illustratör.

Mediahuset som är företaget som sköter layout, rekrytering av annonsörer, tryckning och utskick har under året omstrukturerats. Det är numera Informationsmedia som SFAM har ett avtal med, dock med samma upplägg och samma kontaktperson som tidigare. E-tidningen tillverkas i Indien på uppdrag av Informationsmedia. Pressläggningstiden från manusstopp till hemsidan är cirka åtta veckor. En vecka senare kommer papperstidningen i brevlådan.

När det gäller teman är Informationsmedia beroende av att det finns ett medicinskt tema som attraherar läkemedelsföretagen att annonsera, vilket i sin tur är basen för tidningens ekonomi. Teman under 2023 har varit

1. Kvinnohälsa
2. Digitalisering/Obesitas
3. Astma-KOL-Allergi/Bilddiagnostik
4. För mycket medicin/Psykisk ohälsa

I framför allt temana Astma-KOL-Allergi, För mycket medicin och Psykisk ohälsa har råd och nätverk inom SFAM (NAAKA, Rådet för hållbar diagnostik samt Nätverket för psykisk ohälsa) varit mycket aktiva och tagit ansvar för stora delar av temana, vilket varit mycket positivt och framgångsrikt.

AllmänMedicin har sin egen hemsida <https://sfam.se/tidskriften/>. Det gör det lättare att navigera på lässidan för läsaren, och enklare för redaktören att navigera på administrationssidan. Samtliga nummer av AllmänMedicin finns tillgängliga digitalt, från och med 2018 som e-tidningar. Uppdatering av hemsidan har tyvärr under året fortsatt inte fungerat optimalt, men nu under vintern har webbansvarig för resten av SFAMs hemsida tagit ett större ansvar även för AllmänMedicins hemsida.

Under vintern hölls ett fysiskt redaktionsmöte i Göteborg.

Scandinavian Journal of Primary Health Care

The Nordic Federation of General Practice är ett aktieföretag (NFGP ApS) med säte i Danmark. Bolaget ägs av de fem nordiska allmänmedicinska vetenskapliga föreningarna - SFAM är den svenska.

Huvudsyftet med bolaget är att främja allmänläkares roll i primärvården i de fem nordiska länderna Sverige, Norge, Finland, Island och Danmark.

Andra artikeln i bolagsordningen säger att bolaget primärt skall säkra publiceringen av SJPHC.

SJPHC är en OpenAccess-tidskrift publicerad elektroniskt av Taylor & Francis Online. Chefredaktör för SJPHC var 2023 docent Anna Nager, Stockholm, som beslutar över alla manuskript som avvisas direkt. Om hon inte avvisar direkt sänder hon manuskript vidare till någon av de nationella redaktörerna, minst två för vart och ett av de fem nordiska länderna. För Sverige, Hans Thulesius och Jörgen Månsson under 2023.

SJPHC utgav 4 nummer under 2023 med 517 sidor: 52 originalartiklar och 5 ledare.

Genomsnittlig tid från inskick av manus till första beslut är 43 dagar.

Genomsnittlig tid från inskick av manus till första beslut efter granskning är 98 dagar.

Genomsnittlig tid från acceptans av manus till online publicering är 15 dagar.

Impact factor 2022 (2021): 2,1 (3,15); 5 års impact factor 2,5 (3,23).

(Min bedömning är att anledning till minskad impact factor är främst byte av manus-hanteringssystem vilket fördröjt handläggnings och därmed publiceringstid betydligt.)

De fyra mest lästa artiklarna publicerade det senaste året 6 mars 2024:

1. "Chronic fatigue syndromes: real illnesses that people can recover from". Oslo Chronic Fatigue Consortium (51 mest nordiska författare/deltagare) 2023. (18345 views)
2. "Attitudes of primary healthcare chief physicians towards research in Finland – a national study" Dania et al 2023. (2404 views).
3. "Increased demand of urine cultures from Danish general practice: a five-year register-based study" Jakobsen et al. 2023. (2265 views)
4. "Disparities in prevalence of heart failure between the genders in relation to age, multimorbidity and socioeconomic status in southern Sweden: a cross-sectional study" Scholten et al 2023. (2152 views).

De fyra mest citerade artiklarna någonsin (6 mars 2024):

5. "The Norwegian General Practice (NORGEP) criteria for assessing potentially inappropriate prescriptions to elderly patients", Rognstad et al 2009. (182 citeringar)
6. "Quality of life of patients with diabetes mellitus. An overview of research in primary health care in the Nordic countries", Wändell 2009; (163 citeringar)
7. "Use of complementary and alternative medicine in the scandinavian countries" Hanssen et al 2004; (162 citeringar).
8. "Symptoms by Age and Sex: The Population Studies of Men and Women in Gothenburg, Sweden" Tibblin et al 1989 (162 citeringar).

Internationellt

Norden

Nordic Federation of General Practice /ApS, en sammanslutning av de nordiska vetenskapliga föreningarna, ger ut tidskriften Scandinavian Journal of Primary Health Care som rankas högt i vetenskapliga sammanhang. NFGP arrangerar också nordiska kongressen i allmänmedicin tillsammans med nationella föreningen samt ordnar årliga ordförandemöten för de nordiska vetenskapliga allmänläkarföreningarna. Styrelsen består av föreningarnas respektive ordföranden, ledd av Roar Maagaard, Danmark. NFGP:s styrelse träffades på sitt årliga vårmöte i Köpenhamn och även på Nordic Leader Seminar i Helsingfors i augusti där SFAM förutom ordförande Magnus även representerades av Andreas Stomby och Anders Lundqvist. Nordic Leader Seminar är ett möte som arrangeras vartannat år där de nordiska fackliga och vetenskapliga allmänläkarorganisationernas representanter träffas och diskuterar aktuella allmänmedicinska frågor.

WONCA, World Organization of Family Doctors

Wonca (www.globalfamilydoctor.com) är allmänläkarnas akademiska världsorganisation med 97 medlemsföreningar i 79 länder. Totalt är mer än 200 000 allmänläkare anslutna, direkt eller via sina nationella föreningar. Svenska allmänläkare representeras i WONCA av SFAM. Vart tredje år arrangeras världskongress. 2023 gick världskongressen av stapeln i Sydney.

WONCA-Europe

WONCA-Europa, är en delvis fristående del av världs-WONCA. Styrelsen består av, förutom ordförande, vice ordförande, sekreterare och skattmästare av representanter för de tre nätverken: Equip - The European Association for Quality in General Practice/Family Medicine, Euract - European Academy of Teachers in General Practice och EGPRN - European General Practice Research Network. Varje år arrangeras en kongress som brukar samla stora skaror europeiska allmänläkare. I anslutning till denna ordnas Wonca-Europe-council som samlar ordförandena från de olika ländernas nationella organisationer. Kongressen i år gick av stapeln i Bryssel och SFAM representerades av Emil Péclard. Det finns givetvis stora olikheter mellan de europeiska länderna när det gäller allmänmedicinens ställning, men WONCA-Europe försöker stödja utvecklingen och stärka ställningen för allmänmedicin i Europa.

EURACT - European Academy of Teachers in General Practice / Family Medicine

EURACT är del av WONCA Europe nätverk. Sverige har varit medlemsland och representerats i EURACT Council sedan akademien bildades 1992. Sedan 2022 har SFAM varit "EURACT Organisation in Collaboration" genom förankring till ett fast team som består av Sveriges nationella representant och representanter för SFAM:s utbildnings-, fortbildnings- och kompetensvärderingsråd. Nikos Georgiannos är sedan 2022 Sveriges och SFAM:s representant. Han är medlem i EURACT Council och ordförande för akademins medlemservicekommitté. Akademien fortsätter att sträva mot målet, att genom lärande och undervisning säkerställa hög allmänmedicinsk vårdkvalitet och på så sätt främja allmänmedicin som disciplin i Europa. EURACT arbetsgrupper producerade material, genomförde studier och anordnade internationella aktiviteter om allmänmedicinskt lärande. 2023 deltog Nikos digitalt i EURACT Spring Council meeting och fysiskt i Autumn Council meeting, där lämnade han förslag på start av en EURACT arbetsgrupp om allmänmedicinsk relationskompetens och fick positiv återkoppling. Den "3rd EURACT Medical Education Conference – Surfing the waves of change in GP/FM education" anordnades av EURACT i Slovenien oktober 2023. En helt ny EURACT webbsite www.euract.eu lanserades 2023. Nikos Georgiannos, nikos.georgiannos@gmail.com.

EQUIP (European Association for Quality improvement in Family Practice)

Eva Arvidsson och Camilla Berggren har varit representanter för EQUIP (European Association for Quality improvement in Family Practice). Camilla deltog på EQUIPs vårkonferens och Eva på EQUIPs höstmöte.

EGPRN, European General Practice Research Network

Hans Thulesius har under 2023 varit SFAMs representant i EGPRN (European General Practice Research Network) på konferenser i maj i Split, Kroatien och i oktober i Prag, Tjeckien.

Flera svenska studier i Split men framförallt Prag presenterades av SFAM medlemmar: Hans Thulesius, Växjö/Kalmar, Daniel Albertsson, Växjö, Eva Arvidsson, Lund, Anna Kvitting, Linköping, Miriam Pikkemaat, Helsingborg/Lund, Veronica Milos Nymberg, Helsingborg/Lund, Naldy Parodi López, Göteborg, Staffan Svensson, Göteborg och Ferdinando Petrazzuoli, Italien.

Konferensen i Prag hade flest SFAM-medlemmar som presentatörer än någon tidigare konferens sedan abstract-böcker börjat produceras.

EGPRNs ordförande är sedan 2021 allmänläkare Tiny Van Marode, Amsterdam, Nederländerna.

EGPRNs konferenser under 2024 planeras bli i Porto, Portugal 9-11 maj och i Budapest 17-19 oktober.

EGPRN 100:e konferens planeras hållas i Göteborg 8-10 maj 2025 och kommittén som planerar konferensen består av Jörgen Månsson, Cecilia Björkelund, Ausra Saxvik, Naldy Parodi Lopez, Staffan Svensson, Andreas Stomby, Ferdinando Petrazzuoli och Hans Thulesius.

Ekonomi

Redovisas separat.

För styrelsen för Svensk förening för allmänmedicin

Magnus Isacson

Ordförande